

»afgjort«, når den kompetente myndighed har taget endelig stilling til strafspørgsmålet. En eventuel mulighed for administrativ rekurs er uden betydning i denne forbindelse, idet adgangen til aktindsigt netop bør kunne uddybe det grundlag, hvorpå partens overvejelser med hensyn til indgivelse af klage bygger. Aktindsigt inden for dette område må derfor forventes at få en vis klagebegrænsende virkning, f.eks. med hensyn til klage over afviste anmeldelser.

Det anførte indebærer, at bestemmelsen bliver anvendelig i sager, der søges afgjort administrativt ved et bødeforelæg, fra det tidspunkt, hvor myndigheden har forelagt sigtede bøden.

En beslutning om, at en sag skal indbringes for retten i form af tiltalerejsning er som ovenfor nævnt ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og der kan derfor ikke kræves aktindsigt i sagen fra dette tidspunkt.

Sager, der indbringes for retten, må derimod anses for »afgjort«, når der er afsagt endelig dom i sagen, dvs. når dommen ikke uden særlig tilladelse kan ankes. Det samme gælder, når vilkårene for et tiltalefravald er godkendt af retten.

Retten til aktindsigt er endvidere betinget af, at ønsket herom er rimeligt begrundet af hensyn til partens muligheder for at varetage sine interesser. Denne betingelse indebærer, at parten skal kunne anføre vægtige grunde til støtte for ønsket om aktindsigt. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor der er en begrundet formodning om, at aktindsigt vil sætte parten i stand til at gøre et erstatningsansvar gældende over for sigtede eller tiltalte i sagen, eller om at parten herved vil kunne godtgøre, at der er begået fejl ved straffesagens behandling. Det vil endvidere kunne tillægges betydning, om det vil være muligt for den pågældende part at skaffe sig oplysningerne på anden måde. Det påhviler parten selv at godtgøre, at denne betingelse for at blive gjort bekendt med sagens dokumenter er opfyldt.

Selv i tilfælde, hvor aktindsigt er rimeligt begrundet af hensyn til partens mulighed for at varetage sit tarv, kan de modhensyn der er nævnt i § 17, stk. 1, føre til, at aktindsigt afslås.

Om indholdet og rækkevidden af disse modhensyn, kan anføres, at adgangen til aktindsigt for det første bør udelukkes, når dette er påkrævet af hensyn til retshåndhævelsens effektivitet, dvs. hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser. Det er i særlig grad dette hensyn, der har fundet et generelt udtryk i undtagelsesbestemmelsen i lovforslagets § 7, stk. 3, hvorefter

som udgangspunkt heller ikke parten er berettiget til aktindsigt i straffesager.

Som følge af, at adgangen til aktindsigt kun kan gøres gældende, når sagen er afgjort, tager de nævnte modhensyn navnlig sigte på tilfælde, hvor aktindsigt vil være betænkelig af efterforskningsmæssige grunde i forhold til andre straffesager mod den pågældende eller til straffesager mod andre personer, herunder eventuelt fordi aktindsigten vil kunne røbe myndighedernes kontrol- og efterforskningsmetoder, jfr. herved den i betænkningen side 106 refererede udtalelse fra tolddirektoratet om eftersynsskemaer fra virksomhedsbesøg. Selv om en efterforskning er afsluttet, kan det ikke udelukkes, at den tidligere sigtedes adgang til at gøre sig bekendt med de oplysninger, der er kommet i politiets besiddelse under efterforskningen, vil kunne vanskeliggøre opklaringen af eventuelle fremtidige sager mod den pågældende. Hemmeligholdelse til varetagelse af de nævnte modhensyn forudsætter en konkret begrundelse, og bedømmelsen heraf vil normalt først kunne foretages, når en begæring om aktindsigt er fremkommet. Efter omstændighederne vil det dog af efterforskningsmæssige grunde være nødvendigt at gøre endeligt op hermed på et tidligere tidspunkt, idet det f.eks. bør være muligt på forhånd at tilsi- kke anonymitet for personer, der giver oplysninger til politiet, såfremt diskretion må antages at være en forudsætning for, at forklaringen overhovedet vil blive afgivet.

Hemmeligholdelse kan dernæst ske til varetagelse af særlige hensyn til beskyttelse af sigtede, vidner eller andre. Undtagelsesbestemmelserne i § 15, stk. 1, nr. 3, i forslaget til lov om offentlighed i forvaltningen og i det foreliggende lovforslags § 14, stk. 1, nr. 3, der bl.a. finder anvendelse ved tilaktering af straffeakter i andre sager, forudsætter, at de nævnte hensyn er henholdsvis *væsentlige* og *afgørende*, hvorimod der efter stk. 1 alene skal foreligge *særlige* hensyn. Denne forskel må ses i lyset af bestemmelsen i lovforslagets § 7, stk. 3, hvorefter der som udgangspunkt ikke er partsoffentlighed i straffesager, og at der i den hidtidige administrative praksis herom, som stk. 1 tilsigter at videreføre, ikke har været stillet store krav til styrken af modhensyn for at nægte aktindsigt. I udtrykket *særlige hensyn* ligger dog, at modhensynet skal have en konkret begrundelse af en vis vægt.

Det er en selvfølge, at de almindelige undtagelsesbestemmelser for internt arbejdsmateriale m.v. i lovforslagets §§ 10–13 bør gælde tilsvarende i forhold til begæring om aktindsigt i afsluttede straffesager, og en udtrykkelig bestemmelse herom er tilføjet som stk. 1, 2. pkt.